

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до контрольних робіт з дисципліни
«Докази та доказування» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти
заочної форми навчання
спеціальності D8 «Право»

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
публічного та приватного права
Протокол № «__8_» від «_15_»_січня 2026 р.

*Весь цифровий і фактичний матеріал
Бібліографічні відомості перевірені,
Написання одиниць відповідає стандартам*

Київ-2026

УДК 343.14

Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни «Докази та доказування у процесуальному праві» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти заочної форми навчання спеціальності D8 «Право». Укладачі: Татаренко Г.В., Розовський Б.Г. - Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2025.- 34 с.

Методичне видання спрямоване на вивчення і засвоєння студентами самостійно та на підставі лекційного матеріалу, узагальнення діючого законодавства, юридичної практики поняття та зміст теорії доказів та доказування у процесуальному праві; що дозволить закріпити та розширити знання у сфері законодавства та судової практики, стосовно механізму та методів процесу доказування у кримінальному, цивільному, адміністративному провадженні; набути практичних навичок самостійного аналізу стану дотримання законодавства.

Методичні вказівки містять витяг з навчальної програми, завдання теоретичного та ситуаційного змісту, перелік питань до іспиту, а також список рекомендованих джерел, які розроблені до основної робочої програми курсу «Докази та доказування».

Укладачі: Г.В. Татаренко, проф.

Відповідальний за випуск: Л.В. Котова, проф.

Рецензент: О.В. Шаповалова, проф.

ВСТУП

Дисципліна «Докази та доказування» є нормативною навчальною складовою освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» та належить до обов'язкових для засвоєння компонент. Курс викладається на четвертому курсі в осінньому семестрі й структурований у три змістові модулі, кожен із яких охоплює ключові інститути доказового права та практику їх застосування.

Мета навчальної дисципліни полягає у поглибленні, систематизації та розширенні теоретичних знань про природу, зміст та інструменти доказування, усвідомленні його ролі у правозастосовчій діяльності та виявленні чинників, що впливають на формування доказової інформації й процес ухвалення судових рішень. Дисципліна спрямована на:

- формування здатності здобувачів розуміти сутність доказування в кримінальному, цивільному, адміністративному та інших видах судочинства;
- набуття знань щодо поняття, значення, порядку збирання, фіксації, виявлення, перевірки та оцінки доказів;
- розкриття ролі доказового процесу для сучасної юридичної практики, включно з діяльністю адвоката, прокурора, судді, слідчого та інших учасників процесу;
- опанування здобувачами навичок кваліфікованого застосування норм доказового права, критичного аналізу доказової бази, формування обґрунтованих процесуальних позицій;
- вироблення уміння застосовувати отримані знання у практичних ситуаціях: під час складання процесуальних документів, моделювання судових дебатів, аналізу судової практики та оцінювання належності, допустимості й достовірності доказів.

Таким чином, дисципліна має забезпечити студентам не лише глибоке теоретичне розуміння засад доказування, а й сформувати стійкі професійні компетентності, необхідні для ефективної юридичної діяльності в умовах сучасного правосуддя.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗК)

1. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність використовувати теоретичні знання про докази та правила доказування для аналізу реальних і модельних судових ситуацій, оцінки доказової бази та формування процесуальної позиції.

2. ЗК3. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

Розуміння сутності доказової діяльності в юриспруденції, її ролі у кримінальному, цивільному, адміністративному та конституційному судочинстві.

3. ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою (усно і письмово).

Вміння грамотно формулювати процесуальні документи (клопотання про витребування доказів, заперечення, скарги, пояснення), а також чітко аргументувати позицію під час судових дебатів і допиту свідків.

4. ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Уміння працювати з ЄДРСР, ЄРДР, електронним судом, цифровими доказами, відеофіксацією, метаданими, системами пошуку судової практики.

5. ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

Навичка критично оцінювати достовірність, допустимість, належність та достатність доказів, виявляти логічні помилки у позиціях сторін, визнавати та виправляти власні аналітичні неточності.

6. ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

Розуміння етичних вимог до роботи з доказами, неприпустимості фальсифікацій, тиску на свідків, неправомірного отримання інформації, дотримання професійної доброчесності.

7. ЗК11. Усвідомлення цінностей верховенства права, прав і свобод людини.

Розуміння ролі доказів у забезпеченні справедливого судового розгляду, принципу презумпції невинуватості, змагальності та рівності сторін.

8. ЗК16. Здатність ухвалювати рішення з дотриманням принципів добросовісності та антикорупційності.

Уміння формувати правову позицію незалежно від неправомірного впливу, корупційних ризиків чи маніпулятивних доказових практик.

СПЕЦІАЛЬНІ (ФАХОВІ) КОМПЕТЕНТНОСТІ (СК)

1. СК1. Здатність застосовувати знання теорії та філософії права у доказуванні.

Уміння розуміти природу доказів, презумпцій, правових фікцій, юридичної істини; їх значення в обґрунтуванні судових рішень та позицій сторін.

2. СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та практику ЄСПЛ.

Навичка оцінювати допустимість доказів через призму статті 6 Конвенції, використовувати прецеденти ЄСПЛ щодо незаконних доказів, катувань, обшуків, негласних слідчих дій, перевірки оперативної інформації.

3. СК5. Здатність застосовувати норми міжнародного права у сфері доказування.

Компетентність аналізувати та використовувати міжнародні стандарти збору й оцінки доказів, правила міжнародної правової допомоги, процедури доказування в МКС, Міжнародному Суді ООН тощо.

4. СК7. Здатність застосовувати норми галузевого та процесуального законодавства.

Ключова компетентність: вміння працювати з КПК, ЦПК, КАСУ, ГПК, законодавством про оперативно-розшукову діяльність, доказові стандарти різних видів судочинства.

5. СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та ІТ-інструменти.

Уміння шукати, фіксувати, зберігати та верифікувати електронні докази; працювати з системами е-документування, OSINT-інструментами, електронними криміналістичними методами.

6. СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

Вміння відрізняти юридично значущі факти від другорядної інформації, формувати логічну доказову модель у провадженні.

7. СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

Уміння будувати доказову аргументацію, спростовувати позицію опонента, визначати прогалини у доказовій базі, формувати висновки на основі принципів допустимості, достовірності, достатності.

8. СК13. Здатність здійснювати критичний та системний аналіз доказових явищ.

Навички комплексного аналізу системи доказування, оцінки практики судів, розуміння взаємодії між судом, стороною обвинувачення, захистом та іншими учасниками процесу.

9. СК14. Здатність консультувати з доказових питань і обирати способи захисту прав клієнтів.

Уміння пояснювати клієнту доказові ризики, радити стратегію доведення чи спростування фактів, формувати правовий захист через оптимальну доказову тактику.

Загальні вимоги до оформлення контрольної роботи

Контрольна робота є самостійним письмовим науково-практичним дослідженням студента та має відповідати встановленим структурним, змістовим і методичним вимогам. Робота повинна містити три обов'язкові елементи: **вступ, основну частину та висновки.**

1. Вступ

У вступній частині студент обґрунтовує актуальність обраної теми, розкриває її значення для розвитку та функціонування цивільно-процесуальних відносин, визначає мету і завдання роботи, а також вказує, які аспекти проблеми підлягають аналізу. Вступ має продемонструвати розуміння системного місця теми в сучасному правозастосуванні.

2. Основна частина

Основний зміст контрольної роботи має містити:

- послідовне та логічно структуроване розкриття теоретичного питання;
- **обов'язкові посилання** на наукові джерела, навчально-методичну літературу, монографії, статті та офіційні нормативно-правові акти;
- аналіз позицій різних учених та норм чинного законодавства;
- власні міркування студента щодо проблематики теми, приклади з практики судів (за можливості).

При використанні джерел необхідно дотримуватись принципів академічної доброчесності та належного цитування. Загальна кількість джерел має бути **не меншою ніж п'ять**, з яких не менше двох — нормативно-правові акти або офіційні документи.

3. Висновки

У висновку студент формулює:

- узагальнення отриманих результатів;
- оцінку ефективності правового регулювання досліджуваного питання;
- пропозиції або можливі напрями вдосконалення правового регулювання;
- власну аргументовану позицію щодо перспектив розвитку відповідного інституту цивільного процесу.

Висновки мають бути логічно пов'язані з матеріалом основної частини та відображати досягнення мети роботи.

4. Перелік використаної літератури

Наприкінці роботи подається оформлений відповідно до вимог стандарту (ДСТУ 8302:2015 або інституційних вимог) **список використаних джерел**. У перелік включаються **лише ті джерела, на які є посилання в тексті**. Джерела розміщуються у порядку їх першої згадки в контрольній роботі.

Обсяг контрольної роботи повинен складати не менше 20-ти аркушів.

Номер завдання контрольної роботи відповідає **порядковому номеру** прізвища студента в журналі академічної групи. Зміна номера завдання без узгодження з викладачем не допускається.

Контрольна робота виконується на комп'ютері або розбірливим почерком, допускаються лише загальноприйняті скорочення.

Термін подання контрольної роботи на перевірку не пізніше ніж два тижні до початку сесії.

Варіант 1

1. Поняття та предмет теорії доказів, її суть і значення. Теорія доказів і практична діяльність органів досудового розслідування та суду.

2. Поняття експертизи та її значення для адміністративного процесу.

3. ***Ситуаційне завдання:***

Обласний суд визнав машиніста електропоїзда Дубкова та його помічника Тихомирова винними у порушенні правил експлуатації транспорту, що спричинило смерть пасажирів Петрова ч. 1 ст. 276 КК України.

У вирокі як основний доказ вини суд використав висновок технічної експертизи, проведеної під час досудового слідства працівниками Південно-Західної залізниці, яка у цій справі була визнана цивільним відповідачем (тобто заінтересованою стороною, що потенційно несе матеріальну відповідальність за шкоду).

Питання: чи може такий висновок бути допустимим джерелом доказів?

Варіант 2

1. Пояснення сторін, третіх осіб та їхніх представників у адміністративному процесі як джерело доказів

2. Поняття захисту доказів у кримінальному процесі.

3. ***Ситуаційне завдання:***

Маркарян здійснив замах на умисне вбивство Сидоркіна, завдавши удар ножем у ділянку грудної клітки. У результаті удару лезо ножа наскрізь пробило

посвідчення викладача інституту, яке знаходилося у зовнішній лівій нагрудній кишені піджака потерпілого.

У ході досудового розслідування було вилучено пошкоджене посвідчення, піджак Сидоркіна, ніж, а також інші предмети, пов'язані з подією.

Питання для аналізу:

1. Чи може посвідчення, що було пробите ножем у момент нападу, мати доказове значення у кримінальному провадженні?
2. Як у разі позитивної відповіді визначити вид доказу, до якого може бути віднесений такий предмет відповідно до чинного законодавства?
3. Яке потенційне доказове значення можуть мати вилучені у справі предмети (посвідчення, одяг потерпілого, ніж, інші матеріальні об'єкти) під час встановлення механізму злочину, напряму удару, ступеня небезпеки діяння та інших обставин події?

Варіант 3

1. Види розголошення доказової інформації. Способи запобігання витоку доказової інформації. Вплив неправомірного розголошення доказової інформації на вирішення справи.

2. *Загальна характеристика доказів у адміністративному процесі.*

3. ***Ситуаційне завдання:***

Потерпіла у кримінальному провадженні про зґвалтування звернулася до органу досудового розслідування із низкою клопотань про проведення слідчих (розшукових) дій та процесуальних дій, спрямованих на встановлення обставин події. Вона просить:

1. Провести освідування підозрюваного Мокренка з метою виявлення на його тілі подряпин та інших ушкоджень, які, за її твердженням, були завдані нею під час активного опору нападнику.
2. Витребувати документи, що підтверджують неодноразове доставлення Мокренка до правоохоронних органів у нетверезому стані.
3. Допитати осіб, яким нібито відомо про судимість батька підозрюваного за злочини проти власності.
4. Провести огляд її одягу, а саме плаття, яке, за словами потерпілої, було розірване у момент вчинення злочину.

Необхідно:

- оцінити потенційне доказове значення кожної з обставин, щодо яких потерпіла заявила клопотання;
- проаналізувати, чи можуть ці відомості впливати на встановлення події злочину, особи, яка його вчинила, спрямованості умислу, механізму діяння або інших суттєвих елементів доказування;
- визначити, чи стосуються ці обставини фактичних даних, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні (ст. 91 КПК України);
- оцінити їх процесуальну природу (можливість проведення відповідних процесуальних дій, належність, допустимість, зв'язок з предметом доказування);
- сформувати аргументовану позицію щодо кожного пункту окремо, у тому числі щодо того, чи можуть такі дії сприяти встановленню істини у справі або ж виходити за межі предмета доказування.

Варіант 4

1. Належність та допустимість доказів у адміністративному процесі.
2. Особливості отримання показань свідка та процесуальні гарантії окремих категорій особи у кримінальному процесі

3. Ситуаційне завдання:

За підозрою у вчиненні умисного вбивства прокурора району був затриманий Семен Кельман. Під час особистого обшуку, проведеного відповідно до вимог кримінального процесуального законодавства, у нього було вилучено паспорт громадянина України на його ім'я, довідку про звільнення з місць позбавлення волі та записку з текстом: «Сем, півсотні твої, візьми першого на себе».

Поставлені для аналізу питання:

1. Яке потенційне доказове значення можуть мати вилучені предмети у контексті встановлення обставин кримінального правопорушення?
2. Чи можуть ці предмети бути віднесені до речових доказів відповідно до чинного кримінального процесуального законодавства, з огляду на їхній можливий зв'язок з подією злочину, слідами, що на них можуть міститися, або інформацією, яку вони містять?

3. Яку роль можуть відіграти вилучені документи та записка у формуванні доказової бази: чи стосуються вони фактів, що підлягають доказуванню, та які саме відомості можуть бути перевірені в ході подальших процесуальних дій?

4. Які можливі слідчі або експертні дослідження можуть бути проведені для перевірки походження, змісту та зв'язку вилучених предметів з підозрюваним і подією злочину?

Варіант 5

1. Речові докази та вирішення питання про поводження з ними після закінчення судового розгляду кримінальної справи. Вимоги до протоколів слідчих і судових дій.

2. Особливості призначення і проведення судової експертизи для адміністративного процесу. Експертні установи. Висновок експерта. Комісійна експертиза. Комплексна експертиза.

3. Ситуаційне завдання:

Житель села Заворичі Рябов повідомив поліцію, що під час його короткочасної відсутності невідомі особи зламали замок на вхідних дверях його будинку та викрали цінні речі, серед яких було чорне шкіряне жіноче пальто та інші предмети.

На місце події разом зі слідчим прибув кінолог зі службово-розшуковою собакою. Після обнюхування слідів на місці події собака взяв напрямок руху невідомої особи і привів до будинку односельця Рябова – Ільчука. Під час обшуку у будинку Ільчука було виявлено пальто, яке дружина Рябова впізнала як свою річ. Інших викрадених предметів не знайдено.

Ільчук дав пояснення, що вказане пальто він придбав на ринку у невідомого чоловіка за 700 грн два дні тому. Він заперечує свою причетність до крадіжки та вважає, що підозри щодо нього є необґрунтованими і принижують його репутацію, оскільки ґрунтуються лише на тому, що до його будинку привела собака.

Завдання визначити:

1. Який саме доказовий матеріал зібрано слідчим у межах кримінального провадження, з урахуванням класифікації доказів та джерел доказування відповідно до кримінального процесуального закону.

2. Які фактичні дані може містити реагування службово-розшукової собаки та як оцінюється така інформація у межах доказування.

3. У якому доказовому значенні може розглядатися вилучене пальто, а також впізнання потерпілою цієї речі.

4. Яку процесуальну і доказову оцінку слід надати поясненню Ільчука щодо способу набуття пальта, та які питання можуть виникнути у зв'язку з такими поясненнями.

Проаналізувати обставини відповідно до предмета доказування, принципів належності, допустимості, достовірності та достатності доказів.

Варіант 6

1. Поняття та завдання теорії доказів у цивільному процесі. Значення теорії доказів у цивільному процесі для ефективного здійснення цивільного судочинства.

2. Гарантії встановлення істини у справі, інші конституційні та процесуальні принципи доказування

3. Ситуаційне завдання:

З розплідника Інституту експериментальної патології було викрадено вісім мавп виду макака. Тварини були вирощені для подальшого продажу за кордон, їхня орієнтовна вартість становила близько 100 тис. доларів США. У ході досудового розслідування тварини були знайдені та вилучені працівниками правоохоронних органів.

Студенту пропонується визначити:

1. До якого виду доказів можуть бути віднесені вилучені мавпи з огляду на їх зв'язок із подією кримінального правопорушення та вимоги кримінального процесуального законодавства.

2. Які саме фактичні дані можуть встановлюватися за допомогою цих об'єктів.

3. Які слідчі або експертні дії можуть бути необхідними для перевірки належності вилучених тварин розпліднику та встановлення їхнього походження.

При відповіді необхідно виходити з поняття речових доказів, ознак предметів, що можуть містити сліди злочину або іншим чином пов'язані з подією, а також критеріїв належності і допустимості доказів.

Варіант 7

1. Поняття та мета судового доказування у цивільному процесі. Елементи судового доказування. Суб'єкти судового доказування та їх класифікація.

2. Історичні аспекти розвитку доказового права: обвинувальна (змагальна), інквізиційна (слідчо-розшукова), змішана (континентальна, слідчо-судова) форми процесу та відповідні їм теорії доказів.

3. Ситуаційне завдання:

Держава N є учасницею Конвенції. Заявник Іваненко, колишній затриманий, стверджує, що під час перебування в ізоляторі поліції № 4 його систематично били, застосовували електрошок, тримали прикуваним до батареї та не надавали медичної допомоги.

Він подає до ЄСПЛ заяву за статтями 3 та 13 Конвенції. До заяви додає:

- фото численних синців та шрамів, зроблені дружиною через два дні після звільнення;
- висновок приватного лікаря, який фіксує переломи ребер і струс мозку;
- копії скарг до прокуратури, залишених без відповіді;
- витяг із журналу затриманих, отриманий адвокатом, де видно, що його тримали 4 дні без оформлення протоколів затримання.

ЄСПЛ, відкривши провадження, надсилає державі N запит за ст. 38 Конвенції та просить:

1. повні медичні карти заявника за час перебування у відділку;
2. журнали огляду лікаря ізолятора;
3. записи з камер відеоспостереження;
4. матеріали внутрішньої перевірки.

Держава N відповідає, що:

- **медичні карти і журнали знищені**, бо «закінчився строк зберігання» (хоча минуло лише 8 місяців);

- **записи з камер «не збереглися»**, бо «система була в ремонті»;
- внутрішнє розслідування «порушень не виявило», але жодних документів не надає, посилаючись на «службову інформацію». Паралельно уряд стверджує, що Іваненко «сам травмувався вдома під час конфлікту з дружиною», на підтвердження чого надає лише пояснення чергового поліцейського.

Уряд неодноразово ігнорує додаткові запити ЄСПЛ, затягує строки, надсилає суперечливі письмові пояснення різних відомств.

Завдання до кейсу:

1. **Ідентифікуйте**, які статті Конвенції прямо чи опосередковано порушує держава N своєю поведінкою в доказовому аспекті.
2. **Поясніть**, як ЄСПЛ оцінюватиме:
  - знищення документів у «підозріло короткий» строк;
  - посилання на конфіденційність без надання матеріалів;
  - відсутність відеозаписів.
3. **Сформулюйте**, які **презумпції проти держави** може застосувати Суд (щодо походження травм, умов тримання, реальності розслідування).
4. **Розробіть позицію заявника**: які аргументи його представник має зробити акцентом для того, щоб ЄСПЛ визнав
  - порушення ст. 3 (матеріальний аспект),
  - порушення ст. 3 (процесуальний аспект — відсутність ефективного розслідування),
  - окреме порушення ст. 38 (неспівпраця).
5. **Порівняйте**: чи змінилася б оцінка, якби держава надала медкартки, але з явними ознаками «підчищення» (наприклад, різні почерки, виправлення дат, вирвані сторінки).

Варіант 8

1. Класифікація предмета доказування на види залежно від стадії цивільного процесу та суб'єктів доказування. Обставини, що не потребують доказування: визнані факти, загальновідомі факти, преюдиційні факти.

2. Поняття та класифікація доказів: прямі й непрямі, обвинувальні й виправдовувальні, первинні й похідні, речові й задокументовані. Правила

користування непрямими доказами у кримінальному процесі.

3. Ситуаційне завдання:

Україна подає міждержавну заяву проти держави R до ЄСПЛ, стверджуючи, що:

- війська R здійснили масований артилерійський обстріл міста M.,
- були знищені житлові квартали, школа та лікарня,
- загинуло понад 120 цивільних.

Офіційні документи держави R повністю заперечують участь її військ. Вони стверджують, що «обстріл здійснили місцеві формування, які не є під контролем R».

Україна подає до ЄСПЛ комплексну доказову базу, що включає:

1. Супутникові знімки (Махаг) до та після обстрілу, де видно: позиції артилерії за 15 км від міста, характер воронки, напрямок ударів.
2. Відео з TikTok та Telegram, де:
  - військовослужбовці з шевронами держави R знімають селфі на фоні тієї ж артилерійської батареї;
  - місцеві жителі фіксують момент обстрілу, звук пострілів та напрямок вогню.
3. OSINT-розслідування міжнародної групи, яка:
  - геолокує відео,
  - зіставляє тіні, погодні умови, карту місцевості,
  - відтворює маршрут перекидання артилерії з території R.
4. Звіти ОБСЄ та ООН, які фіксують масовані обстріли в день X із районів, де були помічені війська R.

Держава R заявляє, що:

- відео «можуть бути змонтовані»,
- OSINT «не є науково надійним»,
- супутникові знімки «надані ворожою стороною і тому упереджені».

Завдання до кейсу:

1. Оцініть, яким чином ЄСПЛ підходить до:
  - супутникових даних;
  - відео з соцмереж;

○ OSINT-звітів. Які критерії достовірності та автентичності будуть ключовими?

2. Побудуйте аргументацію України:

○ чому навіть у разі відсутності «класичних» офіційних документів digital/OSINT може бути достатнім для встановлення фактів;

○ як використати сукупність доказів для створення «логічної, цілісної картини».

3. Проаналізуйте, як принцип «поза розумним сумнівом» застосовується до набору непрямих доказів, а не одного «ідеального» джерела.

4. Порівняйте, як би доля цих доказів виглядала в:

○ національному кримінальному процесі (типові проблеми допустимості, сертифікації),

○ міжнародному кримінальному процесі (МКС).

5. Сформулюйте можливу позицію ЄСПЛ, якщо держава R відмовиться надати будь-які свої супутникові матеріали або радари, пославшись на воєнну таємницю.

Варіант 9

1. Пояснення сторін, третіх осіб та їх представників, допитаних як свідки у цивільному процесі. Види пояснень сторін. Твердження і визнання. Пояснення сторін під присягою.

2. Поняття доказування як законодавчо врегульованої, розумової діяльності слідчого, прокурора та суду

3. Ситуаційне завдання:

Підприємець К. — громадянин третьої країни, входив до ради директорів компанії «NordOilTrans», що постачала паливо на територію держави-агресора R. Рада ЄС вносить його до санкційного списку як «особу, яка отримує вигоду з рішень керівництва R і підтримує дії, що підривають територіальну цілісність України».

К. звертається до Загального суду ЄС з позовом про скасування санкцій, стверджуючи, що:

- він уже два роки не є членом ради директорів;
- не має політичних зв'язків;

- не здійснює прямої діяльності в R;
- санкції ґрунтуються лише на «аналітичній записці» без конкретних фактів.

Рада ЄС подає до суду:

1. Коротку «досьє-записку» на 7 сторінок, де наведено:
  - витяги з відкритих джерел про його посаду в компанії,
  - згадки в медіа як «наближеного до енергетичних кіл R»,
  - уривок з неофіційної аналітичної доповіді спецслужб однієї держави-члена (без можливості розкриття повного тексту).
2. Посилається на конфіденційність джерел розвідки та «неможливість розкриття» деталей позивачу.

Адвокати К. вимагають:

- повного доступу до всіх доказів;
- визнання, що узагальнені політичні формулювання не можуть бути підставою для санкцій.

Завдання до кейсу:

1. **Проаналізуйте**, які вимоги до якості та достатності доказів у санкційних справах висуває Суд ЄС:
  - чи достатньо «загальних характеристик» особи як «олігарха» або «наближеного до влади»;
  - наскільки важливі конкретні факти (контракти, суми, зустрічі тощо).
2. **Обґрунтуйте**, яким чином Суд ЄС балансує між:
  - захистом конфіденційності розвідданих;
  - правом особи на ефективний судовий захист і ознайомлення з доказами.
3. **Сформулюйте потенційне рішення Суду** в двох варіантах:
  - якщо Рада не надає додаткових конкретних доказів (чи можливе скасування санкцій?);
  - якщо Рада згодом подає детальні банківські дані, контракти і докази фінансування збройних формувань.

4. **Порівняйте:** як би виглядав подібний спір у ЄСПЛ (держава — заявник) і в Міжнародному Суді ООН (держава проти держави) з точки зору розподілу тягаря доказування.

Варіант 10

1. Покази свідків у цивільному процесі. Особи, які не можуть бути свідками. Свідоцький імунітет. Права і обов'язки свідків. Особливості допиту неповнолітніх свідків.

2. Інститут доказування у процесуальних системах зарубіжних держав.

Ситуативне завдання

Тевосян і Саркісян обвинувачуються у тому, що, діючи за попередньою змовою, у м. Києві вчинили умисне вбивство свого знайомого Авакяна з корисливих мотивів, заволоділи його грошовими коштами в сумі 5000 грн та знищили список боржників, у якому значилися сам Саркісян (борг — 380 грн) і Тевосян (борг — 260 грн).

Обвинувачення Тевосяна фактично ґрунтується лише на власноручно написаній Саркісяном заяві, у якій той стверджував, що вбив Авакяна разом із Тевосяном. Однак через декілька годин під час проведення очної ставки Саркісян заявив, що обмовив Тевосяна, і відмовився від первинних свідчень.

Тевосян свою причетність категорично заперечує, стверджуючи, що в день убивства повернувся з кінотеатру близько 22:00 та не залишав домівки до ранку. У судовому засіданні ці обставини підтвердили дві особи, допитані як свідки, які перебували з ним удома.

Питання до ситуації

1. Який доказовий матеріал мав у своєму розпорядженні суд?

Суд мав такі докази:

а) Письмова заява Саркісяна

- первинна письмова заява про нібито спільне вбивство;
- подальша відмова та твердження про обмову.

б) Показання свідків, які підтверджують алібі Тевосяна

- двоє свідків у суді підтвердили, що він був удома в ніч убивства.

в) Відсутність інших доказів проти Тевосяна

У матеріалах немає даних про:

- результати експертиз;
- сліди на місці події;
- мотиви, підтверджені іншими доказами;
- зброю злочину;
- оперативні матеріали, що доводять змову;
- інші незалежні докази, які б підтверджували первинну заяву

Саркісяна.

2. Яке рішення повинен винести суд?

Варіант 11

1. Поняття забезпечення доказів у цивільному процесі. Підстави забезпечення доказів. Особи, що мають право клопотати перед судом про забезпечення доказів. Способи забезпечення доказів. Строки реалізації права на забезпечення доказів.

2. Характеристика етапів доказового процесу: виявлення, фіксація, перевірка (дослідження) та оцінка доказів у кримінальному процесі. Поняття версій та їх класифікація. Порядок висунення та перевірки слідчих та судових версій.

3. Ситуаційне завдання:

Держава U стверджує, що держава R здійснила незаконне застосування сили:

- перетнула кордон,
- окупувала прикордонну область,
- завдала ракетних ударів по військовій інфраструктурі.

U подає позов до ICJ на основі положень Статуту ООН та відповідної конвенції-застереження (compromissory clause).

Для обґрунтування фактичних обставин U подає:

1. **Офіційні заяви президента і міністра оборони R**, де вони говорять про «необхідність військової операції» на території U.

2. **Супутникові знімки** пересування танкових колон із території R на територію U в певні дати.

3. **Відео з журналістських репортажів**, де видно танки з військовими номерами R, що перетинають кордон.

4. **Документи Ради Безпеки ООН** та звіти Спеціальної моніторингової місії про факт боїв.

Держава R стверджує, що:

- вона «лише відповіла на прохання про допомогу від «тимчасової адміністрації» регіону U»,
- відео «можуть бути фейковими»,
- супутникові знімки «сфабриковані або неточні».

Завдання до кейсу:

1. **Проаналізуйте, яку доказову вагу ICJ надасть:**

- офіційним заявам керівництва R (як визнанню фактів?);
- супутниковим знімкам;
- медіарепортажам.

2. **Поясніть, чому у територіальних/військових спорах ICJ вимагає особливого рівня доказовості і в чому він полягає.**

3. **Розробіть лінію аргументації U, яка спирається на сукупність доказів і показує, що:**

- війська R здійснили фактичне вторгнення,
- посилення на «запрошення» від нелегітимної адміністрації не змінює юридичної оцінки.

4. **Порівняйте стандарт доказування ICJ у цій справі зі стандартом «поза розумним сумнівом» в ЄСПЛ і МКС. Чи буде ICJ так само вимогливим?**

5. **Сформулюйте можливі негативні наслідки для R, якщо Суд дійде висновку, що вона навмисно приховувала або не надала документи, які були в її розпорядженні (аналогія з Corfu Channel).**

Варіант 12

1. Особисті і речові докази у цивільному процесі. Належність доказів як вимога до змісту доказів. Допустимість доказів та засобів доказування як вимога до форми та процесуального порядку одержання доказу. Види допустимості доказів.

2. Поняття предмета доказування у кримінальному процесі. Обставини,

що підлягають доказуванню в кримінальній справі.

3. Ситуаційне завдання:

Офіс прокурора МКС розслідує можливі війнні злочини у місті X, де, за повідомленнями, підрозділ армії R розстрілював цивільних.

До матеріалів справи включено:

1. Серії відео з Telegram:

- на них видно людей у військовій формі, які стріляють по беззбройних цивільних;

- на задньому плані — специфічна будівля, що дозволяє геолокацію;
- метадані частково збережені, але деякі відео перезавантажені у різні канали.

2. Супутникові знімки, що фіксують:

- рух військової техніки в районі міста X;
- появу масових поховань через декілька днів після відходу військ R.

3. Свідчення місцевих мешканців, які описують:

- блокпости,
- конкретні випадки розстрілів,
- зовнішні ознаки військових (шеvronи, акценти, написи на техніці).

4. Експертний висновок з аналізу відео і звуку:

- підтверджено відсутність ознак монтажу,
- вказано тип зброї та приблизну відстань стрільби.

5. Фізичні докази: гільзи, залишки боєприпасів російського

виробництва, огляд ексгумованих тіл.

Сторона захисту стверджує, що:

- відео могли бути зняті в іншому місці та підмонтвані;
- свідки «упереджені»;
- супутникові дані «лише підтверджують факт поховань, але не винних осіб».

Завдання до кейсу:

1. Проведіть класифікацію всіх поданих доказів (свідчення, цифрові, матеріальні, експертні) та опишіть їхню роль у доказуванні елементів складу злочину (actus reus, mens rea, зв'язок із конкретним обвинуваченим).

2. **Поясніть**, які технічні кроки потрібні для **автентифікації**:
  - відео з Telegram;
  - супутникових знімків;
  - цифрових метаданих.
3. **Обґрунтуйте**, чому навіть за відсутності «ідеального» первинного відео з повними метаданими МКС все одно може дійти висновку **поза розумним сумнівом**, спираючись на сукупність доказів.
4. **Сформулюйте можливі лінії захисту** і покажіть, як прокурор може їх **нейтралізувати** за допомогою:
  - перехресного допиту свідків;
  - додаткових експертиз;
  - співставлення різних джерел (forensic + OSINT + свідчення).
5. **Порівняйте**, як би цей самий масив доказів сприймався в:
  - ЄСПЛ (як доказ порушень ст. 2, 3 у міждержавній справі),
  - Міжнародному Суді ООН (як частина доказів агресії).

Варіант 13

1. Ступені судового доказування та їх зміст у цивільному процесі. Зміст доказової діяльності суду та сторін . Поняття оцінки доказів, її види, зміст та принципи.

2. Поняття меж доказування та їх співвідношення з предметом доказування у кримінальній справі. Наслідки неправильного визначення меж доказування у кримінальній справі – звуження меж доказування або їх безпідставне розширення.

3. Ситуаційне завдання:

Умовна держава U хоче:

1. зафіксувати міжнародно-правову відповідальність держави R за агресію та воєнні злочини на своїй території;
2. досягти персональної відповідальності високопосадовців R;
3. забезпечити збереження й визнання цифрових та OSINT-доказів (супутники, соцмережі, перехоплення);
4. вплинути на економічні еліти R через санкції.

Перед урядом U стоїть завдання: **обрати оптимальну комбінацію**

міжнародних судових механізмів (ЄСПЛ, Суд ЄС, ІСІ, МКС).

Створюється міжвідомча робоча група, до якої входять:

- представники МЗС;
- Мін'юсту;
- Офісу Генерального прокурора;
- військові експерти;
- фахівці з цифрової доказової бази (OSINT-аналітики).

Вони мають підготувати докладну записку (**legal memorandum**) щодо:

- які факти і які докази краще подавати в який суд;
- які стандарти доказування, повноваження і наслідки рішень кожного органу;
- як уникнути дублювання та суперечностей між справами.

Завдання до кейсу:

1. **Порівняйте**, для яких цілей найбільш придатний:
  - ЄСПЛ (міждержавні заяви – захист прав людини, фіксація системних порушень, презумпції проти держави);
  - ІСІ (міждержавні спори, кваліфікація агресії, тлумачення конвенцій);
  - МКС (індивідуальна кримінальна відповідальність лідерів, детальне кримінальне доказування);
  - Суд ЄС (санкції, економічний тиск через правовий контроль за актами інституцій ЄС).
2. **Розпишіть**, які типи доказів доцільніше «нести» в кожен суд:
  - де digital/OSINT буде центральним,
  - де ключову роль відіграватимуть офіційні документи держави,
  - де найважливішими будуть експертні висновки.
3. **Запропонуйте структуру меморандуму**, у якому уряд У:
  - обґрунтовує вибір кожного суду;
  - описує стандарти доказування і очікувані наслідки;
  - визначає, які справи варто ініціювати паралельно, а які — поетапно.
4. **Сформулюйте рекомендацію**, який суд:
  - найбільш ефективний для історичної фіксації факту агресії;

- найбільш ефективний для індивідуальної кримінальної відповідальності;
- найбільш ефективний для економічного тиску;
- найбільш ефективний для масового встановлення порушень прав людини.

5. **Додатково:** запропонуйте, як використати рішення ЄСПЛ, ІСІ та МКС як доказову базу одне для одного (крос-референції, авторитетність встановлених фактів).

Варіант 14

1. Поточна та остаточна оцінка доказів в адміністративному процесі. Припущення як спосіб оцінки доказів. Велика ймовірність як спосіб оцінки доказів. Переконливість як спосіб оцінки доказів.

2. Суб'єкти судочинства, на яких законом покладено обов'язок доказування. Процесуальні права та обов'язки слідчого, прокурора та судді під час процесу доказування. Право інших учасників процесу брати участь у доказуванні.

3. Ситуаційне завдання:

Проаналізуйте подану ситуацію, визначте:

1. який стандарт доказування застосовується;
2. чи є місце презумпції або фікції;
3. які норми права регулюють ситуацію;
4. сформулюйте правову позицію сторін.

Ситуація. Прокурор доводить провину особи у вчиненні крадіжки. Є лише відеозапис із камери, де видно схожу людину, але без чітких ознак. Захист наполягає, що доказ не відповідає стандарту «поза розумним сумнівом».

→ Який стандарт доказування тут застосовується? Як його оцінить суд?

Варіант 15

1. Адміністративна преюдиція і доказування у адміністративних справах.

2. Показання підозрюваного і обвинуваченого та їх різновиди

(самообмова, обмова, алібі).

3. Ситуаційне завдання:

Громадянка Л. звернулася до адміністративного суду з позовом до управління соціального захисту населення про визнання протиправною відмови у наданні допомоги як внутрішньо переміщеній особі. Відповідач заперечує, посилаючись на відсутність у матеріалах справи доказів фактичного проживання позивачки на новому місці. Позивачка вказує, що має довідку з ЦНАПу, але не змогла її подати до позову через евакуацію.

Завдання:

1. Визначте, хто несе обов'язок доказування у цій справі за ст. 77 КАСУ.
2. Чи має суд право самостійно витребувати довідку з ЦНАПу? На підставі якої норми?
3. Чи змінюється баланс обов'язку доказування під час воєнного стану (з огляду на обмеження доступу до документів)?
4. Яке рішення має ухвалити суд, якщо орган не надає витребуваний доказ?

Варіант 16

1. Співвідносність теорії доказів в адміністративному процесі і кримінальному процесі.
2. Поняття захисту доказів у кримінальному процесі. Напрями захисту доказової інформації та їх зміст. Види розголошення доказової інформації. Способи запобігання витoku доказової інформації. Вплив неправомірного розголошення доказової інформації на вирішення справи.

3. Ситуаційне завдання:

Громадянин П. оскаржив постанову про адміністративне правопорушення, винесену поліцією. У доказах орган подав відеозапис із нагрудної камери, але відео не містить аудіо, а дата у файлі не збігається з датою події. Позивач заперечує достовірність доказу, наголошуючи на можливому редагуванні.

Завдання:

1. Які вимоги до електронних доказів містить КАСУ (вказіть статтю)?
2. Хто має довести достовірність і належність відеозапису?

3. Чи може суд відмовити у прийнятті електронного доказу, якщо відсутні технічні метадані (час, автор, пристрій)?
4. Як має бути оформлений електронний доказ для подання до суду?

Питання до заліку

1. Доказове право в системі кримінально-процесуального права.
2. Особливість норм доказового права та їх характеристика.
3. Поняття та предмет теорії доказів, її суть і значення.
4. Теорія доказів і практична діяльність органів досудового розслідування та суду.
5. Гарантії встановлення істини у справі, інші конституційні та процесуальні принципи доказування.
6. Історичні аспекти розвитку доказового права: обвинувальна (змагальна), інквізиційна (слідчо-розшукова), змішана (континентальна, слідчо-судова) форми процесу та відповідні їм теорії доказів.
7. Поняття доказів, його еволюція та становлення у кримінально-процесуальному законодавстві України.
8. Належність, допустимість, достовірність і достатність доказової інформації у справі.
9. Поняття та класифікація доказів: прямі й непрямі, обвинувальні й виправдовувальні, первинні й похідні, речові й задокументовані. Правила користування непрямыми доказами у кримінальному процесі.
10. Поняття доказування як законодавчо врегульованої, розумової діяльності слідчого, прокурора та суду.

11. Інститут доказування у процесуальних системах зарубіжних держав.
12. Характеристика етапів доказового процесу: виявлення, фіксація, перевірка (дослідження) та оцінка доказів.
13. Поняття версій та їх класифікація. Порядок висунення та перевірки слідчих та судових версій.
14. Поняття предмета доказування у кримінальному процесі.
15. Обставини, що підлягають доказуванню в кримінальній справі.
16. Поняття меж доказування та їх співвідношення з предметом доказування у справі. Наслідки неправильного визначення меж доказування у кримінальній справі – звуження меж доказування або їх безпідставне розширення.
17. Суб'єкти судочинства, на яких законом покладено обов'язок доказування.
18. Процесуальні права та обов'язки слідчого, прокурора та судді під час процесу доказування.
19. Право інших учасників процесу брати участь у доказуванні.
20. Поняття та види процесуальних джерел доказів.
21. Особливості отримання показань свідка та процесуальні гарантії окремих категорій особі.
22. Правила оцінки показання потерпілого.
23. Показання підозрюваного і обвинуваченого та їх різновиди (самообмова, обмова, алібі).
24. Процесуальні вимоги до проведення експертизи та змісту висновку експерта.
25. Речові докази та вирішення питання про поводження з ними після закінчення судового розгляду справи. Вимоги до протоколів слідчих і судових дій.
26. Поняття захисту доказів у кримінальному процесі.
27. Напрями захисту доказової інформації та їх зміст.

28. Види розголошення доказової інформації. Способи запобігання витоку доказової інформації. Вплив неправомірного розголошення доказової інформації на вирішення справи.

29. Зміст, принципи і мета адміністративного процесу. Предмет і межі доказування.

30. Суб'єкти доказування в адміністративному процесі. Процес доказування.

31. Співвідносність теорії доказів в адміністративному процесі і кримінальному процесі.

32. Адміністративна преюдиція і доказування у адміністративних справах.

33. Поняття та характеристика доказів в адміністративному процесі. Види доказів. Джерела доказів та їх загальна характеристика.

34. Належність та допустимість доказів у адміністративному процесі. Послідовність встановлення предмету доказування. Особливості недопустимості доказів. Обов'язок доказування.

35. Презумція винуватості суб'єктів владних повноважень.

36. Пояснення сторін, третіх осіб та їхніх представників у адміністративному процесі.

37. Показання свідків в адміністративному процесі. Поняття свідка, його процесуальний статус. Свідоцькі показання. Способи одержання і закріплення показань свідків. Оцінка показань свідків.

38. Речові докази в адміністративному процесі. Процесуальна природа речових доказів. Особливості речових доказів. Зміст і класифікація речових доказів. Способи виявлення і процесуальне закріплення речових доказів. Оцінка речових доказів.

39. Документи як джерела доказів в адміністративному процесі. Поняття документів і їх роль як джерел доказів. Способи одержання документів в якості джерел доказів в адміністративному процесі. Особливості оцінки документів як джерел доказів.

40. Експертиза і її види в адміністративному процесі.
41. Оцінка і забезпечення доказів в адміністративному процесі.
42. Поняття і значення теорії доказів у цивільному процесі.

Суб'єкти судового доказування. Поняття та класифікація доказів.

43. Предмет доказування у цивільному процесі. Обставини, що не потребують доказування.
44. Засоби доказування як процесуальна форма доказів.
45. Забезпечення доказів у цивільному процесі.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ТА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Нормативні акти

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25–26. Ст. 131.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9–10, № 11–12, № 13. Ст. 88.
4. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України. 2004. № 40–41, № 42. Ст. 492.
5. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35–36, № 37. Ст. 446.
6. Господарський процесуальний кодекс України : Закон України від 6 листопада 1991 р. № 1798-XII // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 6. Ст. 56.

7. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-X // Електронний ресурс : Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

8. Про судову експертизу : Закон України від 25 лютого 1994 р. № 4038-XII // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 28. Ст. 232.

9. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41. Ст. 379.

10. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII // Відомості Верховної Ради України. 2015. № 2–3. Ст. 12.

11. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 р. № 2135-XII // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 22. Ст. 303.

12. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-VI // Відомості Верховної Ради України. 2013. № 27. Ст. 282.

13. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинуві незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду : Закон України від 1 грудня 1994 р. № 266/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 1. Ст. 1.

14. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3781-XII // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 11. Ст. 50.

15. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3782-XII // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 11. Ст. 51.

16. Про безоплатну правничу допомогу : Закон України від 2 червня 2011 р. № 3460-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. № 51. Ст. 577.

17. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV // Відомості Верховної Ради України. 2006. № 30. Ст. 260.

18. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2016. № 31. Ст. 545.

19. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 травня 2015 р. № 389-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2015. № 28. Ст. 250.

20. Про електронні довірчі послуги : Закон України від 5 жовтня 2017 р. № 2155-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2017. № 45. Ст. 400.

21. Про електронне судочинство (Електронний суд) : Положення ДСА України // Електронний ресурс : URL: <https://court.gov.ua/esud/>

22. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. № 32. Ст. 314.

23. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650.

24. Про захист персональних даних : Закон України від 1 червня 2010 р. № 2297-VI // Відомості Верховної Ради України. 2010. № 34. Ст. 481.

Література:

1. Докази і доказування в кримінальному судочинстві: основні поняття інституту доказів, види доказів в кримінальному судочинстві, особливості засобів доказування, порівняння з іншими видами судочинства, особливості доказування під час воєнного стану, актуальна судова практика / під заг. ред. В. П. Петкова. — Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2024. — 406 с.

2. Докази і доказування в цивільному судочинстві: основні поняття інституту доказів, види доказів в цивільному судочинстві, особливості засобів доказування, порівняння з іншими видами судочинства, особливості доказування під час воєнного стану, актуальна судова практика / під заг. ред. В. П. Петкова. — Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2024. — 468 с.

3. Докази і доказування в адміністративному судочинстві: основні поняття інституту доказів, види доказів в адміністративному судочинстві, особливості засобів доказування, порівняння з іншими видами судочинства, актуальна судова практика / під заг. ред. В. П. Петкова. — Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2024. — 368 с.

4. Благута Р. І., Гуцуляк Ю. В., Дуфенюк О. М. та ін. Докази та доказування у кримінальному провадженні : навч. посіб. — Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2018. — 272 с. dspace.lvduvs.edu.ua

5. Грошевий Ю. М., Стахівський С. М. Докази і доказування у кримінальному процесі : наук.-практ. посіб. — 2-ге вид., стереот. — Київ : КНТ, 2007. — 272 с. [StudFiles+1](#)
6. Грошевий Ю. М., Фомін С. Б. Кримінально-процесуальне доказування та оперативно-розшукова діяльність : навч. посіб. — Харків : Право, 2010. — 112 с. [StudFiles](#)
7. Ляш А. О., Стахівський С. М.; за наук. ред. Ю. М. Грошевого. Докази і доказування в кримінальному судочинстві : навч. посіб. — Київ : Університет «Україна», 2006. — 185 с. [DSpace Репозитарій+1](#)
8. Коваленко Є. Г. Наукові засади кримінально-процесуального доказування : монографія. — Київ : Юрінком Інтер, 2011. — 444 с. [Навчальний портал+1](#)
9. Вапнярчук В. В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування : монографія. — Харків : Юрайт, 2017. — 408 с. [dspace.nlu.edu.ua+1](#)
10. Гуртієва Л. М., Лукашкіна Т. В. Теорія доказів у кримінальному провадженні : навч.-метод. посіб. Вид. 2-ге, доп. — Одеса : Фенікс, 2024. — 192 с. [DSpace Репозитарій](#)
11. Антонов К. В., Сачко О. В., Тертишник В. М., Уваров В. Г. Теорія доказів : підручник для слухачів магістратури юридичних вузів / за заг. ред. В. М. Тертишника. — Київ : Алерта, 2015. — 294 с. [mybook.biz.ua+1](#)
12. Теорія та практика кримінального процесуального доказування : навч. посіб. для підготовки до іспиту / В. В. Вапнярчук, С. В. Давиденко, О. В. Капліна та ін. — Харків : Право, 2021. — 256 с. [DSpace Репозитарій+1](#)
13. Доказування у кримінальному провадженні : навчально-практичний посібник / кол. авт. ; Нац. акад. прокуратури України. — Київ, 2017. — 346 с. [Ужгородський університет](#)
14. Гутник А. В., Хитра А. Я. Кримінальні процесуальні та криміналістичні основи використання електронних документів у доказуванні : монографія. — Львів : ЛьвДУВС, 2022. — 204 с. [dspace.lvduvs.edu.ua](#)
15. Теорія судових доказів в питаннях та відповідях : навч. посіб. / Л. Д. Удалова, Д. П. Письменний, Ю. І. Азаров та ін. — Київ : Центр учбової літератури, 2015. — 104 с. [ДДУВС+1](#)

Інформаційні ресурси

1. Офіційний портал Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua>
2. Електронна бібліотека: <http://www.info-library.com.ua/>
3. Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія <http://www.ials.sas.ac.uk/library/library.htm>
4. Наукова бібліотека ім. М.Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка www.library.univ.kiev.ua
5. Наукова бібліотека Національного університету “Києво-Могилянська академія” <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>
6. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
7. Національна бібліотека Франції <http://www.bnf.fr/>
8. Національна Парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>
9. Німецькі бібліотеки <http://www.ddb.de/>
10. Сайт “Бібліотека юриста” <http://www.lawbook.by.ru/>
11. Українська правнича фундація <http://www.ulf.com.ua/>
12. Центр європейського і порівняльного права <http://www.eclde.gov.ua/>
Центр розвитку українського законодавства
<http://www.ulde.kiev.ua/news.php>

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до контрольних робіт з дисципліни
«Докази та доказування» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти
заочної форми навчання
спеціальності D8 «Право»

(Електронне видання)

Укладачі:

РОЗОВСЬКИЙ Борис Григорович
ТАТАРЕНКО Галина Вікторівна

Редактор

Техн. редактор

Оригінал-макет

О.В. Маслош

О.В. Маслош

Підписано до друку _____

Формат 60x84¹/₁₆. Папір типограф. Гарнітура Times.

Друк офсетний. Умов. друк. арк. №. Облік. вид. арк. _____.

Тираж ___ екз. Вид. № _____. Замов. № _____. Ціна договірна.

Видавництво Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля

Адреса видавництва: вул. Іоанна Павла II, 17

Тел.+38(050)218 04 78, факс (06452) 4 03 42

e-mail: vidavnictvoSNU.ua@gmail.com